

Þriðjudaginn 10. febrúar 1987.

Nr. 88/1985. **Teiknistofan Garðastræti 17 s/f**

(Ragnar Aðalsteinsson hrl.)

gegn

Krabbameinsfélagi Íslands

(Helgi V. Jónsson hrl.)

Arkitektar. Þóknun.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómaramarnir Magnús Thoroddsen, Bjarni K. Bjarnason, Guðmundur Jónsson, Halldór Þorbjörnsson og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 12. apríl 1985 að fengnu áfrýjunarleyfi 18. mars 1985 samkvæmt heimild í 2. mgr. 20. gr. laga nr. 75/1973.

Dómkröfur áfrýjanda eru þær, að stefndi verði dæmdur til að greiða honum 694.590,00 krónur með 5% dráttarvöxtum á mánuði frá 3. mars 1983 til 20. október 1983, 4,75% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til 20. desember 1983, en 2,5% dráttarvöxtum á mánuði frá þeim degi til greiðsludags. Til vara gerir áfrýjandi þá vaxtakröfu að auk mánaðarlegra dráttarvaxta frá 3. mars 1983 til þingfestingardags 13. mars 1984 verði frá þeim degi dæmdir dómvextir til greiðsludags. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar úr hendi áfrýjanda fyrir Hæstarétti.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann.

Eftir þessum málalokum verður áfrýjandi dæmdur til að greiða stefnda 120.000,00 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, Teiknistofan Garðastræti 17 s/f, greiði stefnda, Krabbameinsfélagi Íslands, 120.000,00 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 27. nóvember 1984.

I.

Mál þetta, sem dómtekið var 2. nóvember sl., er höfðað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur af Teiknistofunni Garðastræti 17 sf., Reykjavík gegn Krabbameinsfélagi Íslands, Suðurgötu 22, Reykjavík, með stefnu birtri 8. mars 1984.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndi verði dæmdur til að greiða sér (sic) kr. 694.590,00 með 5% dráttarvöxtum á mánuði frá 3. mars 1983 til 20. október 1983, en með 4,75% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. október 1983 til 20. nóvember 1983, en með 4% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. nóvember 1983 til 20. desember 1983, en með 2,5% dráttarvöxtum á mánuði frá 21. desember 1983 til greiðsludags. Þá er krafist málskostnaðar alls úr hendi stefnda þar með talin málflytningu- og samkvæmt lágmarksgjaldskrá LMFÍ og beri málskostnaðarfjárhæðin sparisjóðsveiti, nú 15% p.a. frá dómsuppsögudegi til greiðsludags. Verði ekki fallist á að dæma dráttarvexti eins og að framan er krafist, þá er krafist annarra og lægri vaxta frá sömu upphafsdögum og dómvaxta, sbr. l. nr. 56/1979, frá þingfestingardegi málsins til greiðsludags. Í öllum tilvikum er þess krafist að vöxtum verði bætt við höfuðstól á 12 mánaða fresti.

Dómkröfur stefnda eru þær að hann verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda í máli þessu og stefnanda verði gert að greiða stefnda málskostnað skv. lágmarksgjaldskrá LMFÍ.

Sáttaumleitanir fyrir dómi hafa ekki borið árangur.

II.

Málsatvikum og málsástæðum er þannig lýst af hálfu stefnanda að á miðju ári 1980 hafi stefndi leitað til stefnanda og falið honum að kanna möguleika á að stækka hús félagsins við Suðurgötu 22 og 24 í Reykjavík með viðbyggingu. Stefndi hafi gert tillögur að breytingum á því húsi og hafi tillögurnar verið lagðar fyrir stefnda. Samþykkt hafi verið að leggja tillögurnar fyrir bygginganefnd Reykjavíkur í formi fyrirspurnar. Vorið 1981 hafi þótt ljóst að borgaryfirvöld gátu ekki samþykkt að greindu húsi væri raskað með breytingum og viðbyggingum.

Hafi stefndi þá falið stefnanda að sækja um lóð fyrir stefnda við Hvassaleiti í Reykjavík og hinn 3. júlí 1981 hafi borgarráð Reykjavíkur samþykkt úthlutun til stefnda á lóð við þá götu. Þá hafi stefndi falið stefnanda að hanna hús fyrir starfsemi félagsins (leitarstöð) á lóðinni við Hvassaleiti og gerðist þetta um miðjan júlímánuð 1981. Stefndi hófst handa um framkvæmd starfans og Skipulagsnefnd Reykjavíkurborgar samþykkti tillögur að skipulagi lóðarinnar á árinu 1981. Í framhaldi af því hafði verið stofnað til byggingarnefndar á vegum stefnda og hafi hún aðallega komið fram fyrir

hönd stefnda gagnvart stefnanda. Á fundi í byggingarnefnd stefnda hinn 23. mars 1982 hafi stefndi óskað eftir því að stefnandi gengi frá hönnunarsamningi vegna starfans og hafi drög að slíkum samningi verið gerð og rædd hinn 24. mars 1982 og samningurinn í lokagerð afhentur framkvæmdastjóra stefnda hinn 25. mars 1982.

Frumdrög 1 að byggingunni, leitarstöðinni, hafi verið lögð fram hinn 13. maí 1982 á fundi í byggingarnefnd stefnda og hafi síðan verið unnið að frekari hönnun næstu vikurnar bæði í samráði við fulltrúa byggingarnefndar stefnda og starfsmenn stefnda. Hafi athyglin á þeim tíma einkum beinst að frumurannsóknarstöð og leitarstöð á 2. hæð hússins. Um miðjan júlí hafi stefnandi lagt fyrir stefnda ný frumdrög í mælikvarðanum 1 á móti 200 og hafi verið samþykkt að leggja þau fyrir bygginganefnd Reykjavíkurborgar sem fyrirspurn. Í ágúst 1982 hafi einkum verið unnið að ytra formi hússins að beiðni stefnda og gerðar nánari tillögur að grunnmynd jarðhæðar. Þá hafi verið lagðar fyrir bygginganefnd Reykjavíkurborgar teikningar í mælikvarðanum 1 á móti 100 ásamt brunatæknilegri hönnun. Teikningararnar hafi verið samþykktar af bygginganefnd Reykjavíkurborgar með fyrirvara um samþykki slökkviliðsstjóra Reykjavíkur hinn 28. október 1982. Jafnframt hafi bygginganefnd Reykjavíkur heimilað að byrjað væri á framkvæmdum við húsið.

Vegna mannaskipta í starfslíði hjá stefnda hafi komið fram óskir um breytt fyrirkomulag í leitarstöð og hafi verið hannaðir nokkrir valkostir og þeir lagðir fram í byrjun desember 1982, en þá hafi að auki verið lagðir fram ýmsir valkostir um útlit hússins o.fl. Í desember 1982 hafi stefnandi orðið þess var að stefndi hugðist kaupa fokhelt húsnæði við Reykjanesbraut í Reykjavík fyrir starfsemi sína og milli jóla og nýárs 1982 hafi formaður byggingarnefndar stefnda haft samband við forsvarsmenn stefnanda og taldi að þeir ættu ekki að hafna öðrum verkum, sem þeim kynnu að bjóðast. Hinn 4. janúar 1983 hafi stefnandi ritað stefnda bréf um sjónarmið sín og óskað eftir fundi með stjórn stefnda, en hinn 2. febrúar 1983 hafi formaður byggingarnefndar stefnda beiðið stefnanda að senda fullnaðaruppgjör samkvæmt verksamningi og hafi stefnandi gengið frá slíkum loka-reikningi og sent stjórn stefnda hinn 3. febrúar 1983.

Samkvæmt gjaldskrá Arkitektafélags Íslands hafi heildarþóknun stefnanda vegna starfa síns numið kr. 1.137.958,40, en að auki hafði stefnandi unnið afmörkuð verkefni á tímagjaldi og nam krafa vegna þess kr. 111.972,00 og heildarkrafan því kr. 1.249.930,40. Stefndi hafði greitt á tímabilinu apríl 1982 til janúar 1983 samtals kr. 450.000,00 sem jafngilti með framreikningi miðað við verðlag í febrúar 1983 kr. 555.340,00 og hafi því eftirstöðvar reikningsins numið á verðlagi í febrúar 1983 kr. 694.590,00. Hafi nú verið haldnir fundir og fram farið viðræður með þátttöku lög-

manna af beggja hálfu um uppgjör á eftirstöðvar reikningsins og hafi stefndi óskað eftir því að fá að greiða lægri fjárhæð. Viðræður þessar hafi dregist fram í marslok 1983 og hafi reikningurinn því verið endurnýjaður hinn 8. apríl 1983 miðað við verðlag þess mánaðar samkvæmt bygginga-kostnaðarvisitölu en að öðrum forsendum óbreyttum og hafi eftirstöðvarnar numið þá kr. 829.752,00. Ekki sé byggt á þeim reikningi hér. Lögmenn aðila hafi síðast reynt að ná samkomulagi í maí 1983 en án árangurs. Stefndi hafi m.a. beðið um 33,3% afslátt. Hafi málið síðan dregist vegna fráfalls lögmans stefnanda þar til nýr lögmaður hafi tekið við málinu í september 1983. Hafi viðræður farið fram síðan og sé afstaða stefnda sú að hann eigi rétt á afslætti á reikningnum en ekki hafi borist greinargerð frá stefnda um rök fyrir þeirri beiðni, né sé ljóst hvern afslátt stefndi vilji fá. Geti dómurinn ekki fallist á að stefnandi eigi rétt á hæstu dráttarvöxtum af kröfum sínum, þá sé krafist annarra og lægri vaxta frá sömu upphafs-dögum og í dómkröfum greinir, en jafnframt krafist dómvaxta frá þingfest-ingardegi málsins til greiðsludags. Stefndi hafi fengið í hendur nákvæmlega sundurliðaða reikninga, sem sýni reikningsfjárhæðir.

Stefnandi byggir kröfur sínar í máli þessu á hendur stefnda á verksamningi sem gerður var árið 1982 og á gjaldskrá Arkitektafélags Íslands. Stefnandi hafi að vísu ekki í höndum eintak verksamningsins undirritað af stefnda, en hinn skriflegi samningur sem stefnandi afhenti stefnda hafi verið samþykktur hjá stefnda þótt láðst hafi að afhenda stefnanda skriflega staðfestingu þess. Í samstarfi aðila hafi samningur þessi í hvívetna verið lagður til grundvallar. T.d. hafi greiðslur stefnda til stefnanda verið inntar af hendi samkvæmt ákvæðum samningsins. Samningur þessi byggist síðan að öllu leyti á gjaldskrá Arkitektafélags Íslands og hafi ekki verið samið um nein frávik frá henni. Telji dómurinn að greindur verksamningur verði ekki lagður til grundvallar, þá beri að leggja til grundvallar í máli þessu gjaldskrá Arkitektafélags Íslands og leiði það til sömu niðurstöðu. Eigi breyti það á neinn hátt rétti stefnanda til fullra efnda úr hendi stefnda að stefndi hafi ákveðið að hætta við að byggja hús það sem stefnandi hannaði og kaupa í staðinn hús í byggingu. Stefnandi hafni þeim hugsanlegu rökum stefnda að stefnanda hafi sparast tími með því að hafa ekki þurft að fylgja til loka uppbyggingu hins hannaða húss og veki athygli á því að hvorki greindur samningur né gjaldskrá Arkitektafélags Íslands né góðar venjur á sviði slíkra samskipta eða aðrar réttarheimildir veiti stefnda rétt til afsláttar eða til að vanefna slíkan samning sem þennan. Byggingaraðili, sem fengið hefur lóð undir mannvirki og ákveðið að bjóða bygginguna út, semur við arkitekt um alla hönnun til enda verksins. Annað væri frávik.

Stefnandi telur fyrrgreindan verksamning hafa verið bindandi tilboð af sinni hálfu, sem samþykkt hafi verið af stefnda og skorar á stefnda að

leggja fram öll gögn og fundargerðir stjórnar stefnda og byggingarnefndar stefnda eða annarra aðila innan hins stefnda félags, sem um málið hafi fjallað, þar sem getið sé um samskipti við stefnanda á tímabilinu 1980 til 1983. Verði ekki orðið við þeirri áskorun sé því haldið fram að líta beri svo á samkv. ákvæðum 145. gr. 1. um meðferð einkamála í héraði að stefndi viðurkenni lýsingu stefnanda á málsatvikum, þ. á m. að bindandi verksamningur um allt verkið hafi komist á. Stefnandi veki athygli á að í framkvæmd hafi verið farið eftir hinum skriflega samningi frá stefnanda, þ. á m. um greiðslur til stefnanda, dags. 14.12. 1982. Þetta sanni að samningurinn hafi verið samþykktur og eftir honum farið. Teljist stefnandi ekki hafa sannað að samningur þessi hafi komist á um allt verkið með aðilum, þá haldi stefnandi því fram að leggja beri gjaldskrá Arkitektafélags Íslands til grundvallar samskiptum aðila og beri stefndi fyrir sig, að henni eigi ekki að beita í samskiptum aðila, þá hafi stefndi sönnunarbyrðina að ekki eigi að greiða fyrir allt verkið. Þá vísi stefnandi til almennra reglna um stofnun og slit samninga og viðurlög við vanefndum samskipta arkitekta annars vegar og verkkaupa hins vegar um hvað telja beri bindandi efni samnings þeirra á milli.

Í greinargerð sinni rökstyður stefnandi kröfur sínar nánar og ítrektar að hann hafi gert bindandi verksamning við stefnda um framkvæmd tiltekins verks gegn tiltekinni greiðslu. Verk þetta hafi náð til allrar hönnunar í nýbyggingu, þ.e. unmdirbúnings frumdraga, forteikninga, aðaltekninga, byggingarteikningar, innréttingateikninga, verklýsingar og áætlunar og lokaúttektar. Ennfremur til starfa á tímagjaldi. Þessum samningi hafi verið einhliða rift af stefnda án þess að fram fyrir þeirri riftun væru færð nokkur lagarök eða því haldið fram að stefnandi bæri ábyrgð á einhliða aðgerðum stefnda að þessu leyti. Stefnandi hafi í hvívetna verið reiðubúinn að efna samninginn og hafi stefndi ætíð viðurkennt að stefnandi hafi viljað og getað efnt hann að öllu leyti. Fram til þessa hafi engar röksemdir um lækkun reikningsfjárhæðar komið fram af hálfu stefnda og sjónarmið hans því stefnanda ókunn. Stefnandi hafi ætíð greitt í samræmi við greiðsluákvæði samningsins og viðurkennt hann í raun.

Af hálfu stefnda er m.a. tekið fram varðandi málavexti að í framhaldi af úthlutun borgaryfirvalda á lóð til stefnda hafi stjórn stefnda falið stefnanda að annast hönnun hinnar nýju byggingar og hafi sú ráðning átt sér stað eins og venja sé til um slíkar ráðningar og ekki verið gert ráð fyrir öðrum ráðningarkjörum en venja sé til um, en stefndi hafi þó farið fram á að stefnandi legði fram sína túlkun á gjaldskrá Arkitektafélags Íslands varðandi verkið, þar sem reynsla sýni að túlkun arkitekta á gjaldskrá sé nokkuð á reiki, m.a. geti flokkaskipting eftir vandastuðlum verið álitamál. Í mars 1982 hafi stefnandi lagt fram drög að verksamningi þar sem fram

komi tíma- og greiðsluáætlun varðandi hönnun, flokkun hússins eftir vandastuðli og áætlun um aukaverk, þ.e. vinnu samkvæmt tímataxta. Að öðru leyti komi þar ekkert fram umfram það sem lesa megi í gjaldskrá A.Í. Ekki hafi verið gengið frá þessum samningi við stefnanda og hafi málið aldrei komið fyrir stjórn stefnda eða byggingarnefnd hans sem skipuð hafi verið eftir ráðningu stefnanda, enda hafi verið litið svo á af hálfu stefnda að stefnanda bæri þóknun samkvæmt gjaldskrá A.Í. eins og venja sé. Séu samningsdrög stefnanda í raun öll í samræmi við framangreinda gjaldskrá og njóti stefndi engra sérkjara sbr. flokkun stefnanda á húsi stefnda á dskj. 20 bls. 9.

Á það skuli ennfremur bent að ekki hafi verið farið eftir samningsdrögnum af hálfu stefnanda að því er varði tímaáætlun. Samkvæmt drögnum skyldi byggingarnefndarteikningu lokið hinn 31. júlí 1982 en samþykki byggingarnefndar Reykjavíkur hafi aldrei fengist og verið frestað á fundi nefndarinnar 28. október 1982. Skuli tekið fram að uppdrættir þessir höfðu heldur ekki hlotið samþykki byggingarnefndar stefnda sbr. dskj. nr. 7, enda höfðu þær verið lagðar til byggingarnefndar Reykjavíkurborgar í tilefni fjársöfnunar stefnda, sem lauk í október 1982. Í nóvember 1982 hafi tekið að fæðast hugmyndir hjá stefnda vegna ótta um mikinn byggingarkostnað hins fyrirhugaða húss um hvort mögulegt yrði að kaupa t.d. fokhelt hús í stað þess að byggja frá grunni. Eftir að umræður um hugsanleg kaup á Reykjanesbraut 8 hófust hafi stefnanda hinn 17. desember 1982 verið falið að fresta hönnun um óákveðinn tíma og í janúar 1983 óskuðu þeir Gunnlaugur B. Geirsson og Vilhjálmur Þorláksson, sem sæti eiga í byggingarnefnd stefnda, eftir því að stefnandi skilaði fullnaðaruppgjöri sem hann hefði lofað að gera tveim dögum síðar. Það hafi ekki verið gert fyrr en 3. febrúar 1983 og hafi útreikningur á heildarþóknun verið miðaður við að verkið samkvæmt verksamningsdrögnum hefði allt verið unnið og hafi allar tölur verið framreiknaðar miðað við byggingavísitölu. Forráðamenn stefnanda hafi mætt á fundi með stjórnarmönnum stefnda hinn 3. mars 1983. Á þeim fundi hafi þeir lýst því yfir að vinnuframlag þeirra þá samsvaraði gerð aðaltekninga (byggingarnefndarteikningu) samkvæmt gjaldskrá A.Í. þ.e. 35% af heildarþóknun af viðbætti ca. 100 klukkustunda vinnu samkvæmt tímataxta, eða helmingi þeirrar tímavinnu er áætluð hafi verið í samningsdrögnum.

Eftir að fundur forráðamanna stefnanda og stefnda fór fram hinn 4. febrúar 1983 hafi frekari viðræður farið fram en sættir hafi ekki tekist. Leiðrétt skuli það sem fram komi í stefnu þar sem segi að viðræður hafi farið fram með þátttöku lögmannna af beggja hálfu og stefndi hafi farið fram á 33,3% afslátt. Þetta sé ekki rétt. Hafi lögmaður aldrei mætt á hálfu stefnda á fundum aðila og stefndi hafi talið sig hafa greitt allt sem

honum beri. Hins vegar komi fram í dskj. nr. 11 að lögmaður stefnanda hafi boðið fram umræddan afslátt, en því boði hafi verið hafnað.

Mótmælt sé þeirri málsástæðu stefnanda að stefndi hafi með verksamningi skuldbundið sig til greiðslu heildarverksins hvort sem það sé unnið eða ekki. Sama gildi um þær málsástæður stefnanda að samningurinn hafi verið samþykktur og eftir honum verið farið í hvívetna. Samningurinn hafi aldrei verið samþykktur af byggingarnefnd stefnda eða stjórn stefnda og hafi því aldrei verið undirritaður, hvorki hjá stefnanda né stefnda. Að því er varði tímaáætlanir hafi ekki verið eftir honum farið og að því er varði greiðslur verði ekki séð að samningurinn hafi sérstaklega verið lagður til grundvallar, heldur hafi greiðslur farið fram í samræmi við reikninga stefnanda, sem voru ósundurliðaðar greiðslur. Stefndi fallist hins vegar á að byggt hafi verið á gjaldskrá Arkitektafélags Íslands og sé sammála stefnanda að ekki hafi verið samið um frávik frá henni sbr. áritun á samninginn um það á bls. 3 neðst en málsástæða þessi leiði til þeirrar niðurstöðu að stefndi hafi ofgreitt og vísist í því sambandi til liðar II 6 í gjaldskrá A.Í. Samkvæmt því bæri stefnda að greiða stefnanda sbr. dskj. nr. 10 35% af kr. 1.137.958,40 eða kr. 398.285,44 auk 100 klukkustunda x 399,90 eða kr. 39.990,00 samtals kr. 438.285,44 á verðlagi í febrúar 1983, en hafi greitt miðað við sams konar verðútreikning kr. 555.340,00 eða kr. 117.064,56 of mikið. Sé því ljóst að málsókn stefnanda sé tilefnislaus með öllu. Útreikningur á dskj. nr. 10 sé ekki studdur nægilegum gögnum og því véfengdur á þessu stigi, á sama hátt sé véfengdur réttur stefnanda til að miða við verðlag í febrúar 1983.

Samkvæmt drögum stefnanda að samningi sé gert ráð fyrir því í V 2 að ágreiningi (sic) um þóknun skuli fara til úrskurðar stjórnar A.Í. ef báðir aðilar samþykki þá málsmeðferð. Stefndi hafi ekki óskað eftir slíkri meðferð er sýni að ekki sé farið eftir samningsdrögum.

Jafnvel þó að talið yrði að stefnda bæri að bæta stefnanda tjón er hann kunni að verða fyrir vegna þess að verkið hafi verið stöðvað, hafi stefndi ekki sannað að hann hafi orðið fyrir tjóni. En stefndi hafi hvatt hann í desember 1982 til að hafna ekki verkefnum. Sé skorað á stefnanda að leggja fram ársreikninga sína fyrir árið 1982 og 1983 og upplýsingar um unnin verkefni á tímabilinu frá janúar til apríl 1983. Stefndi hafi sannað að um annað hafi verið samið en venja sé til um arkitektastörf, þar sem miðað sé við gjaldskrá A.Í. Slíkir samningar væru í hæsta máta óvenjulegir og skuli bent á að engir slíkir samningar eða kröfur hafi komið fram við fyrra verkefni stefnanda fyrir stefnda enda sé alvanalegt að hætt sé við verk sem þessi.

Sérstaklega sé mótmælt dráttarvaxtakröfu stefnanda og kröfu um vexti af málskostnaði og að vöxtum sé bætt við á 12 mánaða fresti.

Fyrir dóm hafa komið og gefið skýrslu aðilarnir Kristinn Ragnarsson og Örn Sigurðsson arkitektar, af hálfu byggingarnefndar stefnda Gunnlaugur Geirsson læknir, Þórður Þorbjarnarson borgarverkfræðingur og Vilhjálmur Þorláksson verkfræðingur, framkvæmdastjóri nefndarinnar, úr framkvæmdanefnd stefnda Gunnlaugur Snædal læknir og Hjörtur Hjartarson forstjóri, svo og Halldóra Thoroddsen, framkvæmdastjóri stefnda.

III.

Svo sem fram er komið er í máli þessu deilt um þóknun til handa stefnanda, Teiknistofunni Garðastræti 17 sf., Reykjavík, fyrir störf að hönnun húsbýggingar fyrir stefnda, Krabbameinsfélag Íslands, nánar tiltekið leitarstöð sem fyrirhugað var að reist yrði við Hvassaleiti í Reykjavík. Vann stefnandi að þessu verki frá miðju ári 1981 og fram í desember 1982.

Kröfur sínar í málinu byggir stefnandi á framlögðum drögum að verk-samningi og gjaldskrá Arkitektafélags Íslands.

Af stefnda hálfu er hins vegar á því byggt, að stefnandi hafi þegar fengið að fullu greitt fyrir þá vinnu sem innt var af hendi fram til þess tíma er ákveðið var að hætta við fyrirhugaðar byggingarframkvæmdir og hönnun verksins þar með.

Aðilar málsins eru sammála um það að leggja beri til grundvallar gjaldskrá Arkitektafélags Íslands varðandi ágreiningsefnið og ekki hafi verið samið um nein frávik frá henni. Samkvæmt lið II 4 í gjaldskrá Arkitektafélags Íslands er ráð fyrir því gert að aðilar geri með sér samning um framkvæmd verks og gjalddaga þóknunar. Ljóst þykir að verksamningurinn á dskj. nr. 4 samrýmist gjaldskrá Arkitektafélagsins að þessu leyti og gengur raunar ekki á neinn hátt lengra en ákvæði gjaldskrárinnar gefa tilefni til. Svo sem fram er komið var sá verksamningur settur fram af stefnanda hálfu í mars 1982, en ekki var gengið frá þeim samningi milli aðila með formlegum hætti. Samningurinn var ekki undirritaður af aðilum og að því er virðist ekki afgreiddur efnislega hvorki hjá byggingarnefnd né framkvæmdarnefnd stefnda.

Samkvæmt framansögðu og eins og gögn liggja að öðru leyti fyrir í máli þessu verður ekki talið, gegn andmælum stefnda, að með greindum samningsdrögum hafi stofnast milli aðila bindandi verksamningur um allt verkið eins og stefnandi heldur fram, en skýra ber samningsstöðu aðila með hliðsjón af ákvæðum gjaldskrár Arkitektafélags Íslands sem er meðal framlagðra gagna í máli þessu.

Í gjaldskrá Arkitektafélags Íslands er kveðið á um verkstöðvun í lið II 6 og segir þar svo m.a.: „Stöðvist verk eða komi ekki til framkvæmda, ber arkitekt greiðsla fyrir þann hluta verksins sem hann hefur unnið.“ Orðalag ákvæðis þessa verður ekki túlkað örðuvísi en svo að arkitekt beri

þóknun í samræmi við unnin störf og mun sá skilningur ótvírætt verða lagður í ákvæði þetta í reynd, sem og er í samræmi við venju að sögn hins sérfróða meðdómanda. Í því tilviki, sem hér um ræðir, var ekki samið sérstaklega um aðra tilhögun og ber því stefnanda greiðsla í samræmi við þá vinnu sem innt var af hendi.

Fyrir liggur í máli þessu að aðaltekningar húsbýggingarinnar voru teknar til umfjöllunar á fundi í bygginganefnd Reykjavíkur hinn 28. október 1982. Umsókninni var frestað og vísað til umsagnar slökkviliðsstjóra, en jafnframt var heimilað að framkvæmdir hæfust. Við yfirheyrslur í máli þessu hefur komið fram að aðaltekningar hússins voru lagðar fyrir bygginganefnd Reykjavíkur á þessum tíma, þar sem fyrir dyrum stóð landssöfnun á vegum stefnda vegna húsbýggingarinnar. Hins vegar liggur fyrir að aðaltekningar voru þá ekki komnar í það horf að byggingarnefnd stefnda gæti sætt sig við þær, og vann stefnandi að því áfram í nóvember og fram eftir desember 1982 að koma til móts við sjónarmið byggingarnefndar stefnda. Af gögnum málsins verður ekki séð að vinnuframlag stefnanda í verki þessu sé teljandi umfram það sem eðlilegt getur talist við gerð aðaltekninga af húsi í VI. vandaflokki samkvæmt gjaldskrá Arkitektafélags Íslands. Samkvæmt lið IV 4 í greindri gjaldskrá ber að greiða 35% af heildarþóknun samkvæmt byggingartaxta fyrir gerð aðaltekninga. Í lokauppgjöri á dskj. nr. 10, sem stefnandi byggir kröfugerð sína á, kemur fram að heildarþóknun samkvæmt byggingartaxta, framreiknuð til verðlags í febrúar 1983, nemur kr. 1.137.958,40. Einnig kemur þar fram, að greiðslur til stefnanda fyrir verkið, framreiknaðar til sama tíma, nema kr. 555.340,00 eða 48,8% af heildarþóknun samkvæmt byggingartaxta.

Samkvæmt framansögðu er því ljóst, að stefnandi hefur að fullu fengið greitt fyrir þá vinnu sem innt var af hendi vegna verksins. Ber því að sýkna stefnda af öllum kröfum stefnanda í máli þessu, en eftir atvikum þykir rétt að málskostnaður falli niður.

Dóm þennan kváðu upp Eggert Óskarsson borgardómari og meðdómsmennirnir Bárður Danielsson arkitekt og verkfræðingur og Atli Hauksson löggiltur endurskoðandi.

D ó m s o r ð:

Stefndi, Krabbameinsfélag Íslands, skal vera sýkn af kröfum stefnanda, Teiknistofunnar Garðastræti 17, í máli þessu.

Málskostnaður fellur niður.